

er Tale om, er Køberen den svagere Part i Forholdet, og Sælgeren den, der saa omtrentlig kan diktere, hvilke Betingelser han vil. Det er derfor det samme Synspunkt, som her kommer til Anvendelse.

Jeg gjorde mine Bemærkninger under Forudsætning af, at den ærede Rigsdagsmand fra Kjøbenhavn (Det. Hansen) var bedre bekendt med baade, hvad der tidligere er passeret her i Rigsdagen, og med, hvad der er den tykke Lovgivnings Bestemmelser paa dette Gebet, end det viser sig, at han er, og som Følge deraf har han misforstaaet mig. Jeg tillod mig at bemærke, at jeg for nogle Aar siden ikke blot har tænkt paa, men ogsaa i Folketinget har fremsat et Lovforslag, som gik ud paa noget lignende, som den tykke Lovgivning da var inde paa, og som den senere har udviklet videre, nemlig at indføre, hvad jeg med et kort Udtryk vil kalde en Agerlovgivning i moderne Forstand, det vil altsaa sige en Lovgivning, der ikke foreskriver en bestemt Rentetakt, som man ikke maa overstige, men opstiller den almindelige Regel, at den, der misbruger sin Medkontrahents Pengeforlegenhed, Uhyndighed eller Svaghed til at appressere ham Fordele, der ikke staa i rimeligt Forhold til den Risiko, der løbes ved Handelen, straffes. Jeg forudsatte, at den ærede Taler vidste, at disse Bestemmelser gælde i Tyskland, og derfor udtrykte jeg mig noget kort i min Replik til ham, men nu ser jeg, at han ikke har vidst det, og som Følge deraf ikke har forstaaet de Bemærkninger, jeg fremkom med.

For Resten er der et Punkt, hvor jeg ganske kan sympatisere med samme ærede Taler, idet jeg ligesom han ikke holder meget af saaledes at komme ind paa at lave altsfor mange aparte Procesmaader. Derfor vilde jeg f. Eks. ikke synes, at det var rigtigt at lave en hel ny Procedure for disse Sager alene. Men, som sagt, kan der findes paa en nemmere og mindre betydelig Maade, hvorpaa dette Takationspørgsmaal kan afgøres, har jeg ikke noget derimod.

Hvad § 2 angaar, maa jeg fastholde, at det kan aldeles ikke gaa an at overlade til Kontraktfriheden at bestemme, hvad der i Tilfælde af Misligholdelse skal erlægges fra Køberens Side. Jeg er overbevist om, at naar den ærede Taler kommer til nærmere at gennemtenke Spørgsmaalet, hvad han vist ikke har gjort paa dette Gebet, vil han selv indrømme, at det vil omstøde hele Loven. Det kan ikke gaa an. For Resten kan man heller ikke her tale om Parternes Forsømmelighed; thi den Omstændighed, at man ikke kan fastsætte i Kontrakten noget

om, hvad den ene Part skal yde den anden i Tilfælde af Misligholdelse, behøver ikke at ligge i, at man ikke gør sig Umage med at lave sine Kontrakter, men i at vedkommende ikke vil. Han siger: Jeg agter ikke at underkaste mig den Slags Wilskaar, jeg bliver staaende ved, hvad den almindelige Ret fører til, og saa bliver der ikke noget af det Wilskaar, selv om man har nok saa megen Kontraktfrihed.

Det. Hansen: Den højtærede Minister misforstod mig og troede, jeg mente, at § 2 kunde ændres saaledes, at det skulde staa Parterne frit for at bestemme, hvilken Godtgørelse der skulde gives. Det har jeg aldrig tænkt paa, men jeg fremhævede blot, at det var en af Betænelighederne ved Lovforslaget i det hele, at man vilde fravige det i og for sig sunde Princip om, at Parterne kontraktmæssigt kunde vedtage, hvad de vilde.

Jeg indrømmer, at det var mig ikke præsent, hvilket Lovforslag den højtærede Minister stavede til, og som han skulde have foreslået i Folketinget som Forsøg paa moderne Agerlovgivning.

Til det ærede 2det Medlem for 5te Kredts (Holch) maa jeg maaste tillade mig at sige, at selvsjælgelig huffer jeg meget godt, at vi i Fjor vedtog en Lov, der indeholdt Forbud mod Kolportage af Præmieobligationer; jeg var selv Medlem af Udvalget, saa jeg maa nok huffe det. Men det ærede Medlem vil maaste huffe, at dette Ting veg netop tilbage for at gøre en saadan indgribende Indskrænkning i Kontraktfriheden, som den højtærede Minister var bleven enig med Folketinget om. (Holch: Vi greb dog ind alligevel). Vi greb ind med Forbud mod Kolportage og med Forbud mod at sælge i Dele, i Partier, men derimod et almindeligt Indgreb mod det, som er loyal og fornuftig Handel med Præmieobligationer, turde vi ikke gaa med til. Men her vil man, som allerede den første ærede Taler fremhævede, have en Lovgivning, der rammer baade de retfærdige og uretfærdige, om jeg saa maa sige, som skal ramme i alle Forhold. Ved Loven om Præmieobligationer ramte vi kun eller bildte os i alt Fald ind, at vi kun ramte de mistænkelige Forhold, derfor gjorde vi denne Begrænsning, og derfor er det meget konsekvent, om Tinget ogsaa her satte en saadan Begrænsning ind i Loven. Men jeg tror, det er en umulig Opgave.

Da ikke flere begærede Ordet, sluttedes Forhandlingen.